

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради ДФ 41.884.063
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії

Семікоп Ніна Валеріївна

(власне ім'я, прізвище здобувача (ки))

1991 року народження, громадянка

України

(назва держави, громадянином якої є здобувач (ка))

освіта вища: закінчила у 2013 році

Національний університет «Одеська

(найменування закладу вищої освіти)

юридична академія

за спеціальністю (спеціальностями)

«Правознавство»

(за дипломом)

працює спеціалістом з Громадська організація «Громадський Рух
моніторингу та оцінки «Віра, Надія, Любов», м. Одеса

(посада)

(місце основної роботи, підпорядкування, місто)

виконала акредитовану освітньо-наукову програму

Право

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом

Одеського державного

(повне найменування закладу)

університету внутрішніх справ від «31» травня 2024 року № 249, у складі:

(вищої освіти (наукової установи), підпорядкування (у родовому відмінку), місто)

Голови разової
спеціалізованої
вченої ради -

Максим Корнієнко

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри
адміністративної діяльності поліції Одеського
державного університету внутрішніх справ

Рецензентів -

Анастасія Берендєєва

кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри
адміністративної діяльності поліції Одеського
державного університету внутрішніх справ

Анна Сухарєва

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри
адміністративної діяльності поліції Одеського
державного університету внутрішніх справ

Офіційних опонентів -

Андрій Собакарь

доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри
адміністративного права і процесу Дніпровського
державного університету внутрішніх справ

Сергій Абламський

кандидат юридичних наук, доцент, начальник відділу
організації наукової діяльності та захисту
інтелектуальної власності Харківського національного
університету внутрішніх справ

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

на засіданні «19» липня 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня
доктора філософії з галузі знань

08 Право

(галузь знань)

Семікоп Ніні Валеріївни

(власне ім'я, прізвище здобувача (ки) у давальному відмінку)

на підставі публічного захисту дисертації «Адміністративно-правове
забезпечення діяльності Національної поліції України щодо захисту дітей від
домашнього насильства»

(назва дисертації)

за спеціальністю (спеціальностями)

081 Право

(код і найменування спеціальності (спеціальностей) відповідно до Переліку
галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка
здобувачів вищої освіти)

Дисертацію виконано в Одеському державному університеті внутрішніх справ

(найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування, місто)

Науковий керівник Олена Ковальова кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри адміністративної діяльності поліції
Одеського державного університету внутрішніх справ

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 08 Право.

Здобувачка має 12 наукових публікацій за темою дисертації, які містять обґрунтування отриманих наукових результатів відповідно до мети статті (поставленого завдання) та висновків. з них: 4 статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 7 тез доповідей на науково-практичних конференціях, розділ в колективній монографії.

1. Семікоп Н. В. Проблемні питання притягнення до адміністративної відповідальності за вчинення психологічного насильства щодо дітей. Юридичний вісник. 2023. №5. С. 119-126.

2. Семікоп Н. В. Проблемі аспекти доказування у справах про адміністративні правопорушення за вчинення домашнього насильства щодо дітей. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Юридичні науки. 2023. Том 34 (73). № 6. С. 74-79.

3. Семікоп Н. В. Роль «гарячих ліній» як суб'єктів запобігання та протидії домашньому насильству щодо дітей. Право і суспільство. 2023. № 6. С. 228-234.

У дискусії взяли участь та висловили зауваження:

Андрій Собакарь доктор юридичних наук, професор.

Загалом високо оцінюючи дисертаційне дослідження Семіком Н.В., слід зазначити, що в роботі присутні певні положення та висновки, які можуть викликати дискусії або потребують додаткового уточнення та обґрунтування під час захисту дисертації. До таких належать наступні:

1. Доволі дискусійною є позиція дисертантки щодо широкого підходу до тлумачення терміну «дитина-свідок» (стор. 143-144). Хотілося би почути аргументацію щодо такого підходу.

2. У розділі 1.1. «Сучасний стан дослідження проблеми домашнього насильства відносно дітей» дисертантка наводить значний перелік наукових розробок з зазначеного питання. Доцільно було би виокремити основні здобутки перелічених в дисертації наукових робіт в рамках досліджуваної тематики.

3. Більшої вагомості роботі надав би аналіз зарубіжного досвіду діяльності поліції щодо захисту дітей від домашнього насильства, оскільки такий аналіз дозволив би зробити дослідження більш всеосяжним і порівняльним. Крім того, зарубіжний досвід міг би виявити успішні стратегії в інших країнах, які можуть бути адаптовані в Україні.

4. Дискусійною та такою, що потребує додаткового обґрунтування, є пропозиція щодо внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2023 року № 1048 щодо визначення Державної служби у справах дітей відповідальною за стан реалізації державної політики з питань запобігання та протидії домашньому насильству відносно дітей.

Втім, зазначені зауваження є полемічними і не знижують загальної цінності дисертації. Вони скоріше вказують на потенціал для подальших досліджень і можливості розширення теми.

Сергій Абламський кандидат юридичних наук, доцент.

Позитивно оцінюючи представлену наукову працю, необхідно акцентувати увагу на деяких положеннях, які, на погляд офіційного опонента, мають дещо дискусійний характер та щодо яких можна висловити певні зауваження.

1. У дисертації авторка вживає такі терміни, як «боротьба з домашнім насильством» та «протидія домашньому насильству». Під час публічного захисту хотілось б почути власну позицію авторки щодо ототожнення чи розмежування цих понять, адже на рівні нормативно-правових актів, зокрема підзаконних, здебільшого законодавцем вживається поняття «протидія».

2. У підрозділі 1.3 «Нормативно-правове забезпечення захисту дітей від домашнього насильства» авторкою комплексно досліджено міжнародні та нормативно-правові акти діяльності поліції щодо захисту прав дітей від домашнього насильства. Втім практика Європейського суду з прав людини щодо зазначеного питання не знайшла відповідного відображення. На думку офіційного опонента, доцільно було б приділити увагу практиці ЄСПЛ з питань домашнього

насильства, акцентувавши особливу увагу на позицію Суду щодо цієї проблематики. Це б тільки додатково надало роботі практичного спрямування.

3. У роботі дисертантка аналізує окремі судові рішення, що стосуються вчинення домашнього насильства щодо дітей (наприклад, на с. 165). Проте варто було проаналізувати судову практику у справах, де діти постраждали від домашнього насильства, при цьому розмежувавши адміністративні та кримінальні правопорушення, що вчиняються щодо дітей, а також у присутності дітей.

4. На с. 168 дисертації авторка зазначає, що «за 2022 рік на розгляді у суду перебувало 115 976 справ за ст. 173-2 КУпАП. Із них 7227 справ було повернуто, більшість з яких – 6606 – було повернуто для належного оформлення». Задля порівняльного аналізу доречно було б навести аналогічні дані за 2023 рік та простежити динаміку з цього питання. Висловлені зауваження й побажання є особистими міркування офіційного опонента, тому жодним чином не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації Н. В. Семікоп, оскільки вони здебільшого мають дискусійний характер, а здійснений науковий пошук заслуговує на підтримку.

Анастасія Берендєєва кандидат юридичних наук, доцент.

В цілому позитивно оцінюючи отримані результати дисертаційного дослідження Семікоп Н.В., підкреслюючи їх високу наукову та практичну цінність, водночас слід вказати на деякі зауваження та дискусійні положення, зокрема:

1. Пропозиція щодо розроблення окремого наказу МВС України в якому пропонується визначити перелік уповноважених на здійснення діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству підрозділів органів Національної поліції з чітким розмежуванням повноваження між ними у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, зокрема визначити алгоритми дій кожного із підрозділів під час реагування на випадки домашнього насильства, в т.ч. щодо дітей, є доволі спірною та потребує додаткового обґрунтування.

2. У розділі 1.4 «Система суб'єктів запобігання та протидії домашньому насильству відносно дітей» виявляється недостатність в охопленні всіх релевантних суб'єктів. Цей аспект розглядається не в повному обсязі, що може вплинути на загальне розуміння ефективності міжсекторальної взаємодії та комплексності системи захисту дітей. Потрібен більш глибокий аналіз участі різних органів та організацій, які відіграють роль у цьому процесі, включно з освітніми установами, медичними 7 закладами, соціальними службами, недержавними організаціями, а також органами місцевого самоврядування.

3. У розділі 1.2 «Поняття та форми домашнього насильства відносно дітей» можна відзначити, що обговорення фізичної форми насильства виявляється недостатньо повним. Для більш глибокого розуміння цього аспекту важливо було б додати аналіз різних проявів фізичного насильства, які можуть включати не

тільки прямі фізичні ушкодження, але й більш приховані форми. Втім, зазначені зауваження не впливають на загалом високу оцінку дисертаційного дослідження Семікоп Н.В, а є підставою для полеміки.

Анна Сухарева кандидат юридичних наук, доцент.

Відзначаючи загальну логічність та послідовність структури дослідження і здобутки дисертантки, вважаємо за потрібне звернути увагу на деякі дискусійні положення роботи:

1. Вважаємо, що дисертація була б більш довершеною, якби дисертантом було здійснено аналіз законодавства зарубіжних держав та висвітлено позитивний досвід запобігання домашньому насильству в державах Європи та інших країнах світу. Такий підхід однозначно би сприяв комплексному та ефективному вирішенню проблем пов'язаних із забезпеченням та захистом прав дітей від домашнього насильства.

2. Для більш комплексного дослідження даної теми, автору слід було б проаналізувати рішення Європейського Суду з прав людини в контексті захисту прав дитини від домашнього насильства. Для формування моделі ефективного захисту прав та свобод осіб зазначеної категорії варто звернути на доктринальні підходи сформовані в рішеннях вказаної міжнародної судової інстанції.

3. Автором надані пропозиції щодо внесення змін до нормативно-правових актів, однак у представленій роботі не має інформації про направлення пропозицій до законодавчого органу чи суб'єкта права законодавчої ініціативи. Однак, указані недоліки, маючи дискусійний / рекомендаційний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

На адресу Університету надійшли звернення щодо заявленого дослідження.

Звернення на дисертацію надійшло від завідувача кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ доктора юридичних наук, професора, Олени Джафарової, яка у цілому позитивно оцінивши зміст дослідження, звернула увагу на окремі дискусійні положення, які потребують додаткової аргументації або певних пояснень під час публічного захисту дисертації.

Так, слушною вбачається пропозиція передбачити окрему частину ст. 173-2 КУпАП, якою встановити відповідальність за вчинення домашнього насильства в присутності дитини (дитина спостерігала та/або чула діяння у вигляді домашнього насильства між іншими членами родини) (с.188). При цьому в грудні 2024 року згідно із Законом України № 3733-ІХ від 22 травня 2024 року набудуть чинності зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами. Серед нововведень даним законом передбачено, що другою частиною ст.173-2 КУпАП передбачено

настання адміністративної відповідальності за вчинення домашнього насильства стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи. Тому доцільно було б під час публічного захисту прокоментувати, чи залишається сформульована авторкою пропозиція актуальною, чи запропонована законотворцем норма охоплює випадки, коли дитина стала свідком (очевидцем) домашнього насильства.

Крім того додаткової аргументації потребує пропозиція авторки щодо широкого підходу до використання дружніх до дітей методик опитування (с.185) за всіма видами проваджень та у зв'язку із будь-якою формою насильства, оскільки наразі відсутня заборона використання даних методик за будь-яким видом провадження та будь-якою формою насильства.

Висловлені пропозиції мають суто уточнюючий характер і не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного авторкою дослідження.

Друге звернення на дисертацію надійшло від завідувача кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ кандидата юридичних наук, професора Ольги Мердової, яка відмітила, що дисертація Семікоп Ніни Валеріївни, як будь-яка наукова праця, містить дискусійні положення та/або положення, які потребують додаткового пояснення під час публічного захисту.

Так, слушною вбачається пропозиція авторки щодо розробки окремої форми оцінки ризиків для постраждалих від домашнього насильства дітей, в тому числі дітей-свідків (с.190). Ця пропозиція також підкріплена результатами проведеного анонімного анкетування поліцейських сектору превенції (с.162). Розроблення авторкою проекту форми оцінки ризиків для постраждалих від домашнього насильства дітей значно посилило б наукову цінність дисертації. Крім того, авторка наголошує на важливості доповнення наказу Мінсоцполітики та МВС України від 19 березня 2019 року №369/180 положенням, що форма оцінки ризиків заповнюється щодо постраждалої дитини, в тому числі дитини-свідка (очевидця) домашнього насильства, незалежно від її віку (с.190). Це твердження потребує додаткового пояснення під час публічного захисту, зважаючи на те, що діти малого віку не здатні давати відповіді на питання поліцейських. Можливо, доцільно було би передбачити встановлення конкретного віку дитини, з якого поліцейські заповнюють форму оцінку під час спілкування з нею.

Висловлені пропозиції містять суто рекомендаційний та уточнюючий характер і не впливають на позитивну оцінку проведеного авторкою дослідження.

Максим Корнієнко доктор юридичних наук, професор – без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» 1 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада
ДФ 41.884.063 присуджує

Ніні Семікоп

(власне ім'я, прізвище, здобувача (ки) у давальному відмінку)

ступінь/ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право

(галузь знань)

за спеціальністю (спеціальностями) 081 Право

(код і найменування спеціальності (спеціальностей) .

відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється
підготовка здобувачів вищої освіти)

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

(підпис)

Максим КОРНІЄНКО

(власне ім'я та прізвище)